

Σημείωμα ερευνητικών σκέψεων για το Δροσερό

Από: Δανεσής Μάριος
Περουλιού-Σεργάκη Τρις

Επανασχεδιασμός Κεντρικής Πλατείας και Δημιουργία Δικτύου Ελεύθερων Χώρων.

Η πλατεία του οικισμού αποτελεί τον κεντρικό δημόσιο χώρο και τον μοναδικό σχεδιασμένο χώρο που προορίζεται για την υπαίθρια συνάθροιση των κατοίκων. Αποτελεί το σημαντικότερο σημείο αναφοράς του άναρχα δομημένου οικισμού και συγκεντρώνει καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας ένα μεγάλο αριθμό χρηστών. Όμως, η σχεδιαστική διευθέτηση του χώρου δεν ανταποκρίνεται στον σημαντικό ρολό που καλείται να συντελέσει η πλατεία. Δεν προσφέρονται, δηλαδή, βασικοί οροί άνεσης που θα την καθιστούσαν περισσότερο ελκυστική και εύχρηστη για όλους τους κατοίκους. Η πλατεία παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις σε χώρους στάσης, ενώ απουσιάζει εντελώς το πράσινο και οποιαδήποτε άλλη διευθέτηση που θα προσέφερε σκιά. Επίσης, κατά τη διάρκεια της νύχτας, η πλατεία είναι υποφωτισμένη, γεγονός που αποτρέπει την χρήση της εκείνες της ώρες της μέρας.

Οι ελλείψεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, είναι οι αρχικές παρατηρήσεις μιας μελέτης που απαιτείται, για να αναδειχθεί ο χώρος, να γίνει ελκυστικός και να προσφέρει μια διέξοδο στην ανάγκη της κοινωνικοποίησης, που είναι έκδηλη στους κατοίκους της περιοχής. Παρόλα αυτά, η έκταση της πλατείας, σε σχέση με τον μεγάλο αριθμό χρηστών, καθιστά τον επανασχεδιασμό της ανεπαρκή να επιλύσει, στο σύνολο τους, τα ζητήματα διημέρευσης και αναψυχής στον υπαίθριο χώρο.

Πεποίθηση μας είναι ότι μπορούν να εντοπιστούν και να σχεδιαστούν και άλλοι ελεύθεροι χώροι, οι οποίοι θα ενταχθούν σε ένα ενιαίο δίκτυο, που θα αποσυμφορίσει την πλατεία. Οι χώροι αυτοί είναι δυνατόν να παραλάβουν χρήσεις αθλητικών εγκαταστάσεων, παιδότοπων, πάρκων, αλλά και συμπληρωματικών χωρών συνάθροισης.

Οποιαδήποτε διευθέτηση των ελευθέρων χωρών και αν επιχειρηθεί, δεν θα στοχεύει στην αποδυνάμωση της κεντρικότητας της σημερινής πλατείας, καθώς αποτελεί

κεντροβαρικό σημείο σε σχέση τόσο με την σημερινή έκταση του οικισμού, όσο και με την αναφορά των κατοίκων σε αυτή.

Γενικότερες Σκέψεις - Διερεύνησης Συνθηκών Βιωσιμότητας του Οικισμού

Από την πρώτη, κιόλας, επίσκεψη στο Δροσερό έγινε αντιληπτό ότι πρόκειται για μια περιοχή με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, η ανάλυση των οποίων δεν θα μπορούσε να ερμηνευθεί με μια κλασσική πολεοδομική προσέγγιση, που θα έδινε βάρος κυρίως στα ζητήματα του χώρου.

Κατέστη, δηλαδή, αμέσως σαφές ότι, πριν από οποιαδήποτε πρόταση για Χωρικές διευθετήσεις, απαιτείται η κατανόηση των κοινωνικών παραμέτρων, που διέπουν την συγκεκριμένη ομάδα (κουλτούρα, ιστορία), καθώς ο δημόσιος χώρος αντιπροσωπεύει τους χρηστές του και μια λανθασμένη προσέγγιση θα ήταν εύκολο να απορριφθεί.

Κάποιο, κατά την γνώμη μας, ενδιαφέρον στοιχείο που παρατηρήσαμε σε σχέση με την ζωή των κατοίκων ήταν η έντονη κοινωνικότητα που τους χαρακτηρίζει και που εκδηλώνεται διάχυτα σε όλους τους χώρους. Παρ' όλα αυτά, η έντονη κοινωνικότητα αναπτύσσεται μονό μεταξύ των κατοίκων της κοινότητας, καθιστώντας την εσωστρεφή. Ένα δεύτερο στοιχείο, που αφορά τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού, είναι ο διαφαινόμενος χαμηλός μέσος ορός ηλικίας (παιδιά, έφηβοι και νέοι), που καθιστά την κοινότητα δυναμική. Αυτά τα δυο στοιχεία επισημαίνονται, γιατί πιστεύουμε ότι αποτελούν σημαντικές παραμέτρους για τον προγραμματισμό και τον σχεδιασμό που πρόκειται να ακολουθήσει.

Μια επίσης σημαντική παρατήρηση που παρουσιάζει ενδιαφέρον και δίνει χώρο για ανάλυση είναι το γεγονός πως αν και η καταγωγή αποτελεί το συνεκτικό στοιχείο της κοινότητας, αναγνωριστήκαν κοινωνικοί – οικονομικοί διαχωρισμοί (όπως εμφανίζονται σε κάθε κοινωνία), των οποίων η έκφραση στο χώρο αποτελεί ένα επιπλέον σημαντικό πεδίο διερεύνησης.

Χωρικές Παρατηρήσεις.

- Δόμηση – Κατοίκηση

- Υποδομές
- Κοινωνικός Εξοπλισμός

Δόμηση – Κατοίκηση

Είναι προφανές ότι στο σύνολο του το κτηριακό δυναμικό δεν τηρεί βασικούς κανόνες δόμησης. Η διατύπωση αυτή, βεβαίως, δεν αποτελεί, μια τεχνικώς τεκμηριωμένη παρατήρηση. Για την ουσιαστική κατανόηση των προβλημάτων δόμησης είναι αναγκαία μια επί τόπου διερεύνηση που θα οδηγήσει στην άρτια κατανόηση της παθολογίας των κατασκευών.

Ένα ακόμη ερώτημα προς διερεύνηση και ανάλυση είναι οι συνθήκες κατοίκησης σε σχέση με τις κοινωνικές επιταγές (π.χ. δεσμοί οικογένειας) και τους οικονομικούς περιορισμούς.

Τέλος, ένα ζήτημα που προκύπτει από τα δυο παραπάνω ζητήματα είναι οι συνθήκες υγιεινής εντός της κατοικίας, οι οποίες παρουσιάζουν προβλήματα, τόσο λόγω του τρόπου κατασκευής των κατοικιών, όσο και του τρόπου ζωής των χρηστών.

Υποδομές

Οι στοιχειώδεις υποδομές που εξασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης είναι η ύδρευση, η ηλεκτροδότηση και η αποχέτευση όμβριων υδάτων και λυμάτων. Αν και αναγνωρίστηκαν προβλήματα στην ηλεκτροδότηση και υδροδότηση, ως επιτακτικότερη προβάλλει η επίλυση του αποχετευτικού.

Ο ορθόδοξος τρόπος επίλυσης αυτού του προβλήματος είναι η ένταξη του οικισμού, χωρίς να μπορούμε βεβαίως να υπολογίσουμε τις συνέπειες που θα είχε αυτή η προοπτική σε άλλους τομείς. Παρ' όλα αυτά, αφορμή για μελέτη πιο αμέσων λύσεων αποτελεί η ύπαρξη ενός υποτυπώδους δικτύου αποχέτευσης όμβριων υδάτων. Η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο υλοποιήθηκε είναι πιθανόν να μας υποδείξει τον τρόπο εξυγίανσης και επέκτασης του.

Κοινωνικός Εξοπλισμός

Ο οικισμός του Δροσερού, αποκομμένος καθώς είναι από την υπόλοιπη πόλη της Ξάνθης, και με την πρόφαση του καθεστώτος του αυθαιρέτου οικισμού, υστερεί σε υπηρεσίες κοινωνικού εξοπλισμού (εκπαίδευση, πρόνοια, εξυπηρέτηση πολιτών).

Οι μέχρι τώρα συζητήσεις με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και την εκπρόσωπο των κατοίκων μας έχουν υπόδειξη ορισμένες βασικές ελλείψεις λειτουργιών, η οροθέτηση των οποίων έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς επηρεάζει τόσο τον κοινωνικό, όσο και τον χωρικό τομέα.

Η συνέχιση των συζητήσεων και η αποσαφήνιση των αναγκών για εγκατάσταση νέων λειτουργιών είναι απαραίτητη για να συμπεριληφθούν στο προγραμματικό (αναπτυξιακό) και το σχεδιαστικό πλάνο.